

# СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕРМІНОУТВОРЕННЯ В НОВІТНІЙ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

**Частій Дар'я Дмитрівна**

**Суслопаров Олег Юрійович**

*студенти Національного технічного університету НТУ «ХП»*

Науковий керівник – доц. **Журило Д.Ю.**

*e-mail: zhurilo.dm@gmail.com*

Мова – це те, що об'єднує людей різного віку, статі, місця проживання. А термін – це мова спілкування інженерів та спеціалістів в окремо взятій галузі знань. Звичайно, це слово, або словосполучення повинно вступати в системні зв'язки з іншими словами та словосполученнями вибраної галузі [1, с. 1444]. Початок терміноутворення відносять до скасування кріпацтва. Існує великий інтерес до цього питання і сьогодні, і, напевно, чи він згасне. На жаль, принципи терміноутворення дуже мало освітлено у відповідних джерелах. За виключенням робіт Л. В. Туровської, наприклад [2], згадати інші дослідження дуже важко.

Як, відомо, терміни утворюються різними способами:

- переосмисленням (термінологізацією) загальноживаних слів для позначення певного наукового поняття;
- перенесенням готового терміну з однієї галузі в іншу (ретермінологізація); запозиченням та калькуванням;

- використанням існуючих словотвірних моделей для утворення нових назв;

- використанням словосполучень для найменування наукових понять (які становлять до 70% загальної кількості термінів) [3, с. 682].

Але, на жаль, чимала кількість термінів в українській технічній мові є саме кальками з англійської, або російської. Інші варіанти терміноутворення, на жаль, в українській мові значно менше використовуються, ніж калькування та запозичення.

Наприклад, російська *«юбка»*, українською – *«спідниця»*. А термін *«юбка поршня»* – буде *«поршнева спідниця»*? На жаль, українською це – *«юбка поршня»*...

*«Круг»* та *«окружность»* по-українськи звучить однаково – *«коло»*. Але *«круг»* – фігура, а *«окружность»* – лінія. І це зовсім не тотожні речі. Тема для гумористів – комп'ютерний переклад. І у фразі: *«брак чавунного підсвинка»* навряд чи хтось прочитає вихідну фразу *«брак чугунной чушки»*.

Не можна не згадати реформування мови? З заміною літери «ф» на «т». І тепер замість слова *«граф»* треба читати *«грат»*, *«шафер»* – *«шатер»*, *«торф»* – *«торт»*, *«фара»* – *«тара»*, а *«фреска»* стане *«тріскою»*.

Скоріш за все, єдине, чого в підсумку доб'ються мовні *«реформатори»* – так лише того, що мова стане незрозумілою для більшості населення. А коли це відбувається, нею перестають користуватися, незважаючи на всі регламентуючі закони. Суспільство завжди шукає і знаходить зручний для себе вихід, а не той, якого

бажає влада. Адже все це призведе до того, що в самій Україні скоро громадяни будуть один з одним розмовляти за допомогою перекладача. Або загальнозрозумілою мовою. Суржилом чи російською. Таким чином, утворення термінів повинні контролювати не політики, а мовознавці. Щоб не було смішно, сумно та огидно перед потомками. Бо українська мова є співучою та дзвінкою. Недарма її називають «солов'їною».

### **Список використаних джерел:**

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / За ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
2. Туровська Л. В. Терміни та номени в науково-технічній сфері / Л. В. Туровська // Українська термінологія і сучасність: Зб. наук. праць. Вип. VI. К.:КНЕУ, 2005. С. 73-83.
3. Суперанская А. В. Терминология и номенклатура / А. В. Суперанская // Проблематика определений терминов в словарях разных типов : сб. статей. Л.:Наука, 1976. С. 73-83.